

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 334/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. N., N., zastúpeného Advokátskou kanceláriou B. & P., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. J. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 10 C 223/2007-57 z 5. mája 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 139/2008-105 z 30. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2009 doručená sťažnosť R. N., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou B. & P., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. J. B., ktorou

namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 223/2007-57 z 5. mája 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 139/2008-105 z 30. apríla 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Sťažnosti sťažovateľa sa vyhovuje.

2. Okresný súd Nitra svojím rozsudkom zo dňa 05. 05. 2008, č. k. 10C 223/2007-57 a Krajský súd v Nitre svojím rozsudkom zo dňa 30. 04. 2009, č. k. 7Co 139/2008-105 porušili práva sťažovateľa na súdnu ochranu (Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, Čl. 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb.) a práva na spravodlivé súdne konanie (Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

3. Rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 05. 05. 2008, č. k. 10C 223/2007-57 a rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. 04. 2009, č. k. 7Co 139/2008-105 sa... zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Nitra a Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa, advokátskej kancelárie B. & P., s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca podal okresnému súdu žalobu, ktorou navrhoval uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť mu 165 969,59 € s úrokom z omeškania „... z titulu dohody, ktorej obsah bol vyjadrený v Zmluve o sprostredkovaní uzavretej medzi sťažovateľom... a odporcom dňa 14. 03. 1997...“.

Okresný súd rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol:

„Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh navrhovateľa nebol podaný dôvodne a preto ho zamietol...

Súd má za to, že zmluva nazvaná ako zmluva o sprostredkovaní nemá náležitosti takéhoto typu zmluvy tak, ako je upravená v ust. § 774 a nasl. Obč. zákonníka...

Súd posúdil... zmluvu ako nepomenovanú, uzavretú podľa § 51 Obč. zákonníka, pričom pre jej neurčitosť ju považuje za neplatnú...

Súd na výpovede svedkov neprihliadol, jednak pre ich pomer k navrhovateľovi, s ktorým majú priateľské vzťahy a voči odporcovi prechovávajú negatívne postoje /u svedka p. F. ktorý uviedol, že kvôli odporcovi bol 1 rok vo väzbe/ a u svedka S. rovnako súd neprihliadol na jeho výpoveď z dôvodu, že tento je na výsledku sporu zainteresovaný, čo sám potvrdil tým, že aj on mal participovať na ďalšom predaji sporného pozemku a že mal uzavretú zmluvu o provízií s navrhovateľom. Je teda zrejmé, že svedkovia mali záujem na tom, aby spor odporca prehral.

Súd zamietol navrhovaný dôkaz predložením faxovej a následne písomnej správy, ktorá mala potvrdzovať vierohodnosť výpovede svedka S. z dôvodu, že súd si výpoveď svedka vyhodnotil sám v súvislosti s inými vykonanými dôkazmi, svedok bol riadne poučený o následkoch krivej výpovede a okrem toho súd na jeho výpoveď pre jeho pomer k výsledku sporu neprihliadol a preto navrhovaný dôkaz považoval za irelevantný a z dôvodu hospodárnosti konania ho zamietol.

Súd rozhodol o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a v konaní úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, lebo ich nežiadal priznať. Súď prizná náhradu trov konania len na návrh účastníka konania, pričom odporca vyslovene uviedol, že náhradu trov konania nežiada priznať...“

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Sťažovateľ v sťažnosti zhrnul podstatný obsah ním podaného odvolania proti rozsudku okresného súdu, ktorý korešponduje s obsahom jeho odvolania uvedeným v rozsudku krajského súdu, a uviedol:

„Vo svojom odvolaní sťažovateľ namietol, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil danú vec. Uviedol, že predmetná zmluva, od ktorej odvodzuje svoj nárok je určitá,

jasná a zrozumiteľná pre účely posúdenia, či sťažovateľovi vznikol nárok na žalovanú sumu alebo nie... Sťažovateľ tiež v odvolaní poukázal na skutočnosť, že obsah dohody, ktorej písomný koncept predstavovala práve zmluva o sprostredkovaní, bol ustálený svedeckými výpoveďami, na ktoré ale prvostupňový súd vôbec neprihliadal... Sťažovateľ v závere svojho odvolania poukázal odvolaciemu súdu tiež na zásadný fakt, a to že prvostupňový súd neprihliadol na najdôležitejšie svedecké výpovede dvoch priamych svedkov.“

Sťažovateľ doručil krajskému súdu písomné stanovisko zo 16. apríla 2009, v ktorom „... sa vyjadril k priebehu konania na súde prvého stupňa a poukázal odvolaciemu súdu na fakt, že... došlo k porušeniu jeho procesných práv, čo malo za následok nesprávne právne posúdenie veci a vydanie nesprávneho rozhodnutia vo veci samej. Predovšetkým poukázal na pochybenie súdu, že sa vôbec nezaoberal návrhom na vykonanie dôkazu výsluchom svedka. Ing. D. P., nevykonal sťažovateľom navrhovaný dôkaz smerujúci k vyvráteniu pochybností súdu o hodnovernosti svedka, ktorý vo veci vypovedal, absolútne neprihliadal na svedecké výpovede dvoch svedkov, ktorí svojimi výpoveďami potvrdili skutočný vznik záväzku odporcu voči sťažovateľovi a existenciu ústnej dohody medzi odporcom a sťažovateľom. z ktorej sťažovateľ v súdnom konaní odvodzoval svoj nárok.“.

Odvolanie proti rozsudku okresného súdu, a to len v časti jeho výroku o trovách konania podal žalovaný a „Žiadal napadnutý rozsudok v časti náhrady trov konania zmeniť a priznať mu náhradu prvostupňového konania vo výške 9.358,17 eur (300.000,- Sk), ktoré predstavuje zaplatený súdny poplatok za odpor. Pred súdom prvého stupňa sa síce vyjadril, že nežiada náhradu trov konania, avšak nesprávne pochopil otázku súdu, pretože evidentne mu vznikli náklady v súvislosti so zaplatením súdneho poplatku, no nevznikli mu iné náklady, preto sa vyjadril, že náhradu trov konania si nežiada.“.

Krajský súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania a svojím rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu v časti jeho výroku o zamietnutí žaloby a zmenil v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy prvostupňového konania. Zároveň sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v rozsudku uviedol, že *«pri prejednaní veci sa zaoberal iba dôvodmi odvolania obsiahnutými v odvolaní žalobcu, ktoré podal v odvolacej lehote... Pokiaľ ide o písomné podanie doručené odvolaciemu súdu dňa 17. 4. 2009... označené ako „stanovisko“, je podľa svojho obsahu v skutočnosti doplnením odvolania žalobcu o ďalšie odvolacie dôvody, ktoré sú však podané po uplynutí odvolacej lehoty, preto v zmysle ust. § 205 ods. 3 OSP odvolací súd na ne neprihliadol.»*.

Krajský súd s poukazom na svoju viazanosť rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa podľa § 213 ods. 1 OSP dospel k záveru, že napadnutý rozsudok okresného súdu vo veci samej (v časti výroku o zamietnutí žaloby) je správny a dostatočne odôvodnený, preto sa v odôvodnení svojho rozsudku v súlade s § 219 ods. 2 OSP obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov okresného súdu a ďalšie dôvody doplnil len na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu, keď uviedol:

„Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia s ohľadom na dôvody uvádzané žalobcom v podanom odvolaní zo dňa 2. 6. 2008 odvolací súd len dodáva, že pri posudzovaní zmluvy uzavretej medzi účastníkmi a nazvanej ako zmluva o sprostredkovaní z hľadiska jej obsahu, možno súhlasiť so záverom súdu prvého stupňa, že z nej nie je zrejmé, čo sa ňou žalobca zaviazal obstaráť pre žalovaného. Či sa zaviazal obstaráť za odmenu žalovanému ako záujemcovi uzavretie zmluvy (kúpnej zmluvy) so spoločnosťou S. – P. s. r. o., alebo či sa zaviazal sprostredkovať uzavretie zmluvy s treťou osobou. V bode III. tejto zmluvy si účastníci dohodli, že pri predaji pozemkov tretej osobe sa zisk z predaja rozdelí rovným dielom a žalobca si túto sumu vyfakturuje ako službu (sprostredkovateľskú odmenu). Žalobca tvrdil, že províziu mu mal zaplatiť žalovaný za sprostredkovanie predaja pozemku od spoločnosti S. – P. s. r. o., ktorý podľa tvrdenia žalobcu žalovaný kúpil výhodne. Výška odmeny sa však mala odvíjať od ceny, za ktorú žalovaný predá pozemok tretej osobe. Tomu by nasvedčoval bod III. uvedenej zmluvy, ale zmluva o sprostredkovaní podľa § 774 a nasl. Občianskeho zákonníka vyžaduje záväzky oboch strán, t. j. záväzok sprostredkovateľa, že obstará uzavretie zmluvy a záväzok záujemcu poskytnúť odmenu vtedy, ak bol výsledok dosiahnutý pričinením sprostredkovateľa. Preto, aby mohla byť

zmluva posúdená ako určitá a zrozumiteľná, však bolo potrebné, aby z nej bez akýchkoľvek pochybností bolo zrejmé akú zmluvu, ktorej účastníkom má byť záujemca (v tomto prípade žalovaný), mal obstarat' žalobca, aby sa dalo vyhodnotiť, či si tento záväzok splnil. Ak mala byť predmetom sprostredkovania kúpna zmluva medzi žalovaným a treťou osobou (K.), na jej uzavretí sa žalobca nijakým spôsobom nepodielal, a preto by mu za sprostredkovanie tohto predaja žiadna odmena nepatrila. Ak mala byť predmetom sprostredkovania kúpna zmluva uzavretá medzi firmou S. – P. s. r. o., a žalovaným, túto žalobca síce sprostredkoval, aj sa jeho pričinením dosiahlo uzavretie tejto zmluvy', preto by mal nárok na odmenu od žalovaného, no výška tejto odmeny bola dohodnutá v bode III. ako suma, ktorá sa odvíja od predaja tretej osobe. Obsah tejto zmluvy práve v bode III. si účastníci vykladajú rozdielne. Jej obsah v tomto bode je nejasný, nezrozumiteľný a z dôvodov vyššie uvedených ani pri použití interpretačnej zásady vyplývajúcej z ust. § 35 ods. 2 Obč. zákonníka, nie je možné zistiť vôľu účastníkov pri jej uzatváraní. Potom je táto zmluva pri jej posúdení ako zmluvy nepomenovanej podľa ust. § 51 Obč. zákonníka pre jej nejasnosť, neurčitost' a nezrozumiteľnosť v zmysle § 37 ods. 1 Obč. zákonníka neplatná a z neplatného úkonu sa žalobca nemôže domáhať plnenia. Okrem toho žalobca ničím nepreukázal, že čistý zisk žalovaného z predaja pozemkov tretej osobe bol 331.939,18 eura (10 miliónov Sk), a preto by mu mala patriť práve žalovaná suma. Tú si totiž určil len odhadom a na preukázanie opodstatnenosti žalovanej sumy nepredložil ani nenavrhol žiadny dôkaz...“

Vo vzťahu k výroku rozsudku, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu v časti jeho výroku o trovách konania, krajský súd uviedol:

„Súd prvého stupňa napriek výsledku konania, v ktorom mal žalovaný plný úspech a preto mu vzniklo podľa § 142 ods. 1 OSP právo na náhradu trov konania, mu náhradu trov nepriznal, čo odôvodnil tým, že ich žalovaný nežiadal. Z obsahu spisu je však zrejmé, že žalovaný už s podaním odporu, kedy musel zaplatiť súdny poplatok za odpor vo výške 300.000,- Sk si uplatňoval túto náhradu trov v prípade jeho úspechu v konaní... Odvolací súd z uvedených dôvodov podľa § 220 OSP rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť úspešnému žalovanému náhradu trov konania vo výške 9.358,17 eura...“

Sťažovateľ k porušeniu svojich označených základných a iných práv rozsudkom okresného súdu uviedol:

„Okresný súd Nitra ako súd prvostupňový rozhodol vo veci na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorému predchádzalo závažné porušenie procesných predpisov, a to nezaobranie sa navrhovanými dôkazmi a neprihliadanie na už vykonané dôkazy...

Sťažovateľ totiž svojím podaním zo dňa 21. 11. 2007 navrhol v konaní vypočuť dôležitého svedka Ing. D. P. Súd prvého stupňa sa týmto návrhom vôbec nezaoberal, súd návrh absolútne odignoroval a vo svojom rozhodnutí jeho nevykonanie, resp. neprihliadnutie naň ani neodôvodnil, čím závažne porušil procesnoprávne predpisy, predovšetkým ust. § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Súd prvého stupňa... vôbec neprihliadol na výpovede priamych svedkov pána S. a pána F., a to z dôvodu ich priateľských vzťahov voči sťažovateľovi a z dôvodu prechovávanía negatívneho postoja k odporcovi...

ak mal súd pochybnosti o hodnovernosti svedka, mal minimálne pripustiť vykonanie dôkazu spôsobilého odstrániť tieto pochybnosti...

Sťažovateľ vo svojom stanovisku zo dňa 16. 04. 2009 (pozn. doplňujúce stanovisko sťažovateľa doručené krajskému súdu v odvolacom konaní) uviedol, že svedkovia nemali v žiadnom prípade majetkový záujem na výsledku sporu. Mali záujem uviesť výlučne pravdu o skutočnostiach, ktoré im boli ohľadne daného prípadu známe. Skutočnosť, že svedok F. uviedol, že sedel vo vyšetrovacej väzbe kvôli odporcovi je iba konštatovaním faktu, v žiadnom prípade nie prejav nejakej nenávisťi či negatívneho postoja voči odporcovi a súd nemôže svojvoľne kvôli tomuto faktu na výpoved' svedka neprihliadať.

V neposlednom rade poukazuje sťažovateľ na fakt, že obaja svedkovia, na výpovede ktorých prvostupňový súd neprihliadal, boli pred svojou výpoved'ou riadne poučení o následkoch krivej výpovede, čo súd konštatuje i v rámci svojho odôvodnenia. Pokiaľ súd svedkom i napriek poučeniu neveril a dospel k záveru, že ich výpovede boli klamlivé, mal podať trestné oznámenie pre podozrenie z trestného činu krivej výpovede podľa ust. § 346 Trestného zákona, čo však neurobil.

Aj na odstránenie pochybností sťažovateľ navrhol v konaní pred súdom prvého stupňa vykonať dôkaz smerujúci k vyvráteniu pochybností o hodnovernosti svedka S., a to návrh na oboznámenie sa s časťou príslušného trestného spisu. Porovnaním tohto dôkazu s

výpoveďou mohla byť objektívne posúdená hodnovernosť jeho výpovede. Súd prvého stupňa však nielenže na výpovede svedkov neprihliadol, ale ani nevykonal tento dôkaz, ktorý by vyvrátil akékoľvek jeho pochybnosti, pričom svoje rozhodnutie dôkaz nevykonať odôvodnil len hospodárnosťou konania. Sťažovateľ namieta, že takéto odôvodnenie rozhodnutia súdu je nedostačujúce...

Konajúci súd nielenže jeden návrh sťažovateľa na vykonanie dôkazu svojvoľne ignoroval a pri svojom rozhodnutí ho opomenul vyložiť, ale zároveň svojvoľne, bez akejkoľvek podpory zákona na už vykonaný dôkaz neprihliadal odôvodňujúc to jeho výlučne subjektívnymi pocitmi...“

Sťažovateľ k porušeniu svojich označených základných a iných práv rozsudkom krajského súdu uviedol:

«... sťažovateľ namieta, že jeho písomné podanie nazvané „Stanovisko“ zo dňa 16. 04. 2009, podané osobne na Krajskom súde v Nitre dňa 17. 04. 2009 nie je doplnením odvolania sťažovateľa o ďalšie odvolacie dôvody, ale týmto podaním sťažovateľ len detailne vyjasnil súvislosti a skutočnosti uvádzané v odvolaní zo dňa 02. 06. 2008. Tým, že odvolací súd na stanovisko neprihliadal, resp. sa ním absolútne nezaoberal, vychádzal pri svojom rozhodovaní len z čiastočného, neúplného odvolania, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie, a tým boli porušené jeho ústavné práva.

Odvolací súd tak nielenže vychádzal z neúplného odvolania, ale zároveň rozhodol podľa ust. § 219 ods. 2 OSP...

Podľa citovaného ustanovenia odvolací súd rozhodol i napriek tomu, že o predmete a skutočnom obsahu zmluvy o sprostredkovaní mal jasné pochybnosti. Pochybnosti odvolacieho súdu vyplývajú z odôvodnenia jeho rozhodnutia, keď na strane 7. vyslovene špekuluje a váha, akú zmluvu a s akým predmetom v skutočnosti účastníci konania podpísali...

V prípade, ak mal odvolací súd pochybnosti v skutkovom stave, mal postupovať podľa § 214 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku a vykonať znovu vo veci dokazovanie v zmysle ust. § 213 ods. 3,4, a 5 Občianskeho súdneho poriadku.

Okrem vyššie uvedeného odvolací súd porušil procesnoprávne predpisy a tým ústavné práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces najmä tým, keď neprihliadol na

sťažovateľom namietané procesné chyby prvostupňového rozhodnutia, a to ani napriek tomu, že v dôsledku toho tak vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa.

Odvolačí súd pochybil, nakoľko mal v zmysle ust. § 212 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku prihliadať na vady konania pred súdom prvého stupňa, keďže tieto mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne všetkými námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov. Pokiaľ súd prvého stupňa túto povinnosť porušil, išlo o výrazné procesné pochybenia prvostupňového konania, na ktoré mal odvolací súd prihliadať...»

Podľa sťažovateľa „rozhodnutie odvolacieho súdu nie je správne ani v časti výroku o náhrade trov konania, keď zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a odporcovi priznal náhradu trov prvostupňového konania. Podľa názoru sťažovateľa tak odvolací súd rozhodol bez právneho dôvodu, nakoľko odporca na pojednávaní dňa 05. 05. 2008 výslovne uviedol, že náhradu trov priznať nežiada...“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na verejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu a krajského súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu.

Sťažovateľ vidí porušenie svojich označených základných a iných práv v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov v rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože tento bol v dôsledku odvolania sťažovateľa preskúmaný krajským súdom. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň

by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti právnych záverov krajského súdu alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom odôvodnení jeho záverov.

Ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie posudzovaného rozsudku krajského súdu je dôsledné a vyčerpávajúce a sťažovateľ neuviedol vo svojej sťažnosti argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybníť správnosť a ústavnosť záverov krajského súdu.

Sťažovateľ videl závažnú procesnú vadu konania okresného súdu v tom, že okresný súd nevykonal sťažovateľom navrhnutý dôkaz na vypočutie svedka (Ing. D. P.) a v odôvodnení svojho rozsudku sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s nevykonaním sťažovateľom navrhnutého dôkazu.

Sťažovateľ ďalej namietal, že okresný súd pri svojom rozhodovaní neprihliadol na výpovede dvoch svedkov (S. a F.), pričom dôvody, pre ktoré okresný súd na výpovede týchto svedkov neprihliadal, nepovažoval za dostačujúce pre takýto postup okresného súdu. Sťažovateľ taktiež namietal nepripustenie ním navrhnutých dôkazov na odstránenie pochybností súdu o vierohodnosti týchto svedkov a nedostatočné odôvodnenie takéhoto postupu okresného súdu.

V dôsledku uvedeného podľa sťažovateľa okresný súd nesprávne zistil skutkový stav veci a na jeho základe dospel k nesprávnym právnym záverom. Podľa sťažovateľa krajský súd *„neprihliadol na sťažovateľom namietané procesné chyby prvostupňového rozhodnutia, a... v dôsledku toho tak vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa...“* a stotožnil sa v plnom rozsahu s jeho právnymi závermi.

Podstatnou okolnosťou v danom prípade je to, že sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu (ktoré podal v odvolacej lehote) namietal nesprávne právne

závery okresného súdu, pričom však pri vymedzení rozsahu a dôvodov svojho odvolania neuviedol ani jednu z uvádzaných námietok týkajúcich sa vykonávania dôkazov a ich hodnotenia. Poukaz sťažovateľa v odvolaní na to, že okresný súd neprihliadol na výpovede niektorých svedkov bez ďalšej argumentácie, nie je možné stotožniť s už uvedenými námietkami.

Sťažovateľ prvýkrát uviedol námietky týkajúce sa vykonávania dôkazov a ich hodnotenia okresným súdom až v písomnom stanovisku zo 16. apríla 2009 doručenom krajskému súdu. Toto stanovisko však krajský súd posúdil ako doplnenie ďalších odvolacích dôvodov, ku ktorému došlo po uplynutí odvolacej lehoty, a preto na jeho obsah neprihliadal.

Sťažovateľ videl porušenie svojich základných a iných práv aj v tomto závere krajského súdu, keďže podľa neho obsahom stanoviska neboli ďalšie odvolacie dôvody, ale *„týmto podaním... len detailne vyjasnil súvislosti a skutočnosti uvádzané v odvolaní zo dňa 02. 06. 2008“*.

Podľa názoru ústavného súdu spôsob, akým krajský súd vyhodnotil obsah stanoviska sťažovateľa zo 16. apríla 2009, zodpovedá skutočnému obsahu argumentácie sťažovateľa uvedenej v tomto stanovisko.

Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že ak námietky sťažovateľa týkajúce sa vykonávania dôkazov a ich hodnotenia okresným súdom netvorili odvolacie dôvody a tým neboli ani určujúce pri preskúvaní rozsudku okresného súdu krajským súdom, potom tieto námietky nemôžu spochybňovať závery krajského súdu.

Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa, že z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd mal pochybnosti *„v skutkovom stave“*, konkrétne *„o predmete a skutočnom obsahu zmluvy o sprostredkovaní“*, ústavný súd v obsahu odôvodnenia rozsudku krajského súdu sťažovateľom tvrdené pochybnosti neustálil.

Na záver ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie právnych záverov okresného súdu aj krajského súdu vo veci samej sa do takej miery opiera o samotný obsah zmluvy (od ktorej sťažovateľ odvíjal svoje nároky uplatnené v posudzovanom konaní) a je takého charakteru, že námietky sťažovateľa týkajúce sa vykonávania dôkazov a ich hodnotenia okresným súdom sa nejavia byť spôsobilé tieto závery spochybníť.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému rozsudku okresného súdu v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania ústavný súd uvádza, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípadoch extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá v sebe zahŕňa črty svojvôle.

Skutkové a právne závery uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu nie sú podľa názoru ústavného súdu v rozpore so zmyslom a účelom právnej úpravy týkajúcej sa trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce sťažovateľom označeným článkom ústavy, listiny a dohovoru. Vzhľadom na to nemožno tieto skutkové a právne závery označiť za nepreskúmateľné a za svojvoľné, a preto ich ústavný súd nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať a ani prípadne nahrádzať vlastnými.

Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu takýmto nie je.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2009